

บทที่ 4

ทรัพยากรธรรมชาติทางด้านชีวภาพ

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ได้

ระบบนิเวศทางทะเล

- ทะเลเป็นแหล่งผลิตออกซิเจนที่ใหญ่ที่สุด ของโลก
 - เป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิต ร้อยละ 99 และมนุษย์ได้อาหารจากทะเลมากกว่าระบบนิเวศอื่นๆ
- ระบบนิเวศทางทะเลของไทย จัดอยู่ในเขตร้อน และมีระบบนิเวศชายฝั่ง 5 รูปแบบ คือ
1. หาดหิน
 2. หาดทราย
 3. หาดโคลน
 4. ป่าชายเลน
 5. แหล่งหญ้าทะเล

■ ทรรศนญกรที่สำคญ

1. ปาชายเลน

- แหลงปาชายเลน
- ไม้ปาชายเลน
- สัตว์ปาชายเลน
- ระบบนิเวศปาชายเลน
- ประโยชนของปาชายเลน

@ คำนปาไม้

@ คำนการประมง

@ คำนการอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล

- สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นกับป่าชายเลน
 1. การใช้ประโยชน์ที่มากเกินไป
 2. การแปรสภาพป่าชายเลน
 3. กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนที่มากเกินไป

- สาเหตุสำคัญของการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน เช่น
 1. การตัดไม้เกินกำลังของป่า
 2. การตัดถนนผ่านพื้นที่ป่า
 3. การก่อสร้างอาคารบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรม
 4. การทำเหมืองแร่
 5. การทำนาเกลือ สัตว์เลี้ยงอื่นๆ รวมถึง นาเกลือ
 6. นโยบายของรัฐ

■ แนวทางการแก้ไข รวมถึงมาตรการควบคุม

- หยุดยั้งการทำลายป่า
- จัดทำผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- รณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของป่าชายเลน
- ปลุกป่าชายหาด

การควบคุม

- ควบคุมการทำบ่อเลี้ยงกุ้ง การตัดไม้
- รักษาสภาพภูมิประเทศและลักษณะดินของป่า และร่องน้ำให้อยู่

ตามธรรมชาติ

- รักษาสมดุลทางธรรมชาติไว้

2011

Happy New Year!

มีความสุข ความเจริญ

ไม่เจ็บ ไม่จน ได้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ ทุกคน

ปะการัง

ปะการังเป็นสัตว์ชั้นต่ำ ไม่มีกระดูกสันหลัง มีเนื้อเยื่อ 2 ชั้น อวัยวะของปะการังประกอบด้วย 2 ส่วน หลักคือ โพลิบ (Polyp) เนื้อเยื่ออ่อนนุ่ม กับ คอรอลไลต์ (corallite) ซึ่งเป็นโครงสร้างหินปูนแข็ง

ปะการังเจริญได้ดีเฉพาะบริเวณที่น้ำทะเลอุ่น (18-27 องศาเซลเซียส) มีแสงแดดพอประมาณ น้ำไม่ขุ่น น้ำลึกไม่เกิน 50 เมตร พบในเขตอบอุ่นของโลกเท่านั้น และเจริญเติบโตได้ช้ามาก โดย 1 ปีสามารถสร้างคอรอลไลต์ได้เพียง 6-7 มิลลิเมตรเท่านั้น

สิ่งมีชีวิตในแนวปะการัง

- สาหร่ายเซลล์เดียว หนูกุ้งทะเล ปะการังอ่อน กัลปังหา ดอกไม้ทะเล หนอนทะเล และสัตว์อื่นๆ

ประโยชน์ของแนวปะการัง

- แนวปะการัง ทำหน้าที่ป้องกันการกัดเซาะของคลื่นกระแสน้ำโดยตรง และสร้างทรายให้กับชายหาด
- แนวปะการัง เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์
- สิ่งมีชีวิตหลายชนิดในแนวปะการัง สามารถนำมาสกัดทำยารักษาโรค
- เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม

การเสื่อมสลายของแนวปะการัง

1. เสื่อมสลายตามธรรมชาติ
2. โดยการกระทำของมนุษย์

การอนุรักษ์ปะการัง

1. ไม่เก็บ หรือ ซื้อขายปะการัง เป็นของที่ระลึก
2. วางทุ่นเรือแทนการทอดสมอเรือ
3. ลดการใช้ประโยชน์จากแนวปะการัง
4. จัดการปะการังโดยหลักนิเวศ
5. สร้างแนวปะการังเทียม

เต่าทะเล

- ชนิดของเต่าทะเล
 1. เต่ามะเฟือง

2. เต่าตนุ เป็นเต่ากระดองแข็งที่มีขนาดใหญ่ที่สุด

3. เต่ากระ

ปากมีงอยเหมือนปาก
เหยี่ยว มีเล็บที่พายคู่
หน้า 4 อัน

4. เต่าหญ้า หรือ เต่าสังกะสี

สถานการณ์ เต่าทะเลไทย

มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน โดยระหว่างปี 2533-2535 มีเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่เพียง 20-30 ครั้งเท่านั้น จึงจำเป็นต้องทำการอนุรักษ์ ในรูปแบบโครงการ คินบ้านให้เต่าทะเล (อุทยานแห่งชาติเขาลำปี หาดท้ายเหมือง

พะยูน

เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดหนึ่ง อาศัยอยู่ในทะเลเขตร้อน และกึ่งร้อน
เท่านั้น มีสายวิวัฒนาการเดียวกันกับช้าง อาหารหลักคือ หญ้าทะเล
พบมากที่สุด ในบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จ. ตรัง

ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

- ความหลากหลายทางพันธุกรรม
- ความหลากหลายของชนิดหรือชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต
- ความหลากหลายของระบบนิเวศ

ความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ :
เพื่อให้มนุษยชาติคงอยู่สืบไป

- การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

- การเติบโตของประชากร

- การขยายตัวทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

- มลพิษของสิ่งแวดล้อม

- การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลก

- สาเหตุที่ทำให้สิ่งมีชีวิตเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่

- การขาดแคลนความหลากหลายทางพันธุกรรม

- การลดลงของจำนวนประชากรในแต่ละถิ่นที่อยู่อาศัย

- การสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัย

- สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ : แนวโน้มเสื่อมลงเรื่อยๆ เนื่องจากการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ⋮ อนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น

- อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1. อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
2. เพื่อใช้ประโยชน์จากองค์ประกอบของความหลากหลาย
3. แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

- อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยของนกน้ำ

- อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่า และพืชป่าใกล้สูญพันธุ์ (CITES)

ประเทศไทยกับการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญา

- การอนุรักษ์พันธุกรรม - การอนุรักษ์ชนิดพันธุ์
- การอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัย - การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ฯ

- อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าใกล้สูญพันธุ์ (CITES)

บัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ของอนุสัญญาฯ

บัญชีหมายเลข 1 : ห้ามทำการค้าเด็ดขาด ยกเว้นเพื่อการศึกษาวิจัย

บัญชีหมายเลข 2 : ต้องควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหายหรือลดปริมาณ

บัญชีหมายเลข 3 : เป็นสิ่งมีชีวิตเฉพาะถิ่น ได้รับการคุ้มครองทาง

กฎหมายของประเทศนั้นๆ โดยเฉพาะ

กรมวิชาการเกษตร : รับผิดชอบพืชป่า

กรมป่าไม้ : รับผิดชอบสัตว์ป่า

กรมประมง : รับผิดชอบปลาและสัตว์น้ำ